

Justyna Włodarczyk-Madejska
Paweł Ostaszewski, Joanna Klimczak
Andrzej Siemaszko

Nękanie, oszukiwanie, hakowanie

Nowe i tradycyjne wymiary wiktymizacji

RECENZENCI *dr hab. Dagmara Woźniakowska-Fajst*
dr hab. Monika Kotowska

REDAKCJA JĘZYKOWA *Teresa Naumiuk*

SKŁAD, ŁAMANIE, PROJEKT OKŁADKI *Mateusz Miernik*

Na okładce wykorzystano reprodukcję obrazu *Przysłowia niderlaandzkie*
autorstwa Pietera Bruegla (starszego)

Copyright © by Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2021

ISBN 978-83-66344-75-4

WYDAWNICTWO INSTYTUTU WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

ul. Krakowskie Przedmieście 25, 00-071 Warszawa

SEKRETARIAT tel.: (22) 630-94-53, fax: (22) 630-99-24, e-mail: wydawnictwo@iws.gov.pl

DRUK, OPRAWA „Elpil”, ul. Artyleryjska 11, 08-110 Siedlce

Spis treści

Wstęp	9
1. Badania przestępczości nierejestrowanej w Polsce i na świecie . . .	13
1.1. Historia badań przestępczości nierejestrowanej w Polsce i na świecie	13
1.2. Problemy metodologiczne badań wiktyimizacyjnych	21
2. Metodologia badania i charakterystyka próby	27
2.1. Opis przebiegu badania	27
2.2. Charakterystyka próby	30
3. Wiktyimizacja „tradycyjnymi” przestępstwami	35
Wprowadzenie	35
3.1. Trendy wiktyimizacji i zgłaszalności przestępstw w Polsce . . .	38
3.2. Wiktyimizacja w Polsce – przestępstwa „tradycyjne”	46
3.2.1. Podatność wiktyimizacyjna	50
3.3. Zgłaszalność przestępstw „tradycyjnych”	53
3.4. Przestępstwa „tradycyjne” – grupy przestępstw	58
3.4.1. Kradzieże pojazdów mechanicznych	59
3.4.2. Kradzież cudzego mienia i kradzież roweru	60
3.4.3. Włamanie	62
3.4.4. Przestępstwa „kontaktowe” – rozbój i użycie przemocy (pobicie)	64
3.4.5. Umyślne zniszczenie rzeczy	66
Podsumowanie	67

4. Wiktyimizacja „nowymi” przestępstwami	69
Wprowadzenie	69
4.1. Uwagi metodologiczne	75
4.2. Wskaźniki wiktyimizacji „nowymi” przestępstwami w Polsce	78
4.3. Roczne współczynniki wiktyimizacji „nowymi” przestępstwami	82
4.4. Podatność wiktyimizacyjna na „nowe” przestępstwa	83
4.5. Zgłaszalność „nowych” przestępstw	92
4.5.1. Roczne wskaźniki zgłoszeń „nowych” przestępstw	92
4.5.2. Roczne współczynniki zgłoszeń „nowych” przestępstw	93
4.5.3. Skłonność do zgłaszania „nowych” przestępstw	94
Podsumowanie	99
5. Lęk przed przestępczością	103
Wprowadzenie	103
5.1. Poziom lęku przed przestępczością w latach 1992–2020	107
5.2. Lęk przed przestępczością w Polsce na tle innych państw europejskich	109
5.3. Szczegółowe wymiary lęku przed przestępczością i poczucia bezpieczeństwa w Polsce w 2020 r.	111
5.4. Uwarunkowania lęku przed przestępczością	114
Podsumowanie	123
6. Ocena pracy Policji i sądów oraz możliwości zapobiegania przestępczości	125
Wprowadzenie	125
6.1. Ocena pracy Policji i sądów w latach 1992–2020	129
6.2. Ocena pracy Policji i sądów w Polsce na tle innych państw europejskich	132
6.3. Opis wyników Ogólnopolskiego Badania Wiktyimizacyjnego z 2020 r.	135

6.4. Uwarunkowania społecznych ocen pracy Policji i sądów powszechnych	138
Podsumowanie	143
7. Postawy punitywne polskiego społeczeństwa	145
Wprowadzenie	145
7.1. Przegląd dotychczasowych badań	146
7.2. Punitywność polskiego społeczeństwa na przestrzeni lat	151
7.3. Punitywność społeczeństwa polskiego w 2020 r.	157
7.3.1. Uwagi wstępne	157
7.3.2. Proste rozkłady wskaźników punitywności	157
7.3.3. Punitywność a zmienne społeczno-demograficzne	161
Podsumowanie	180
Zakończenie	183
Bibliografia	187